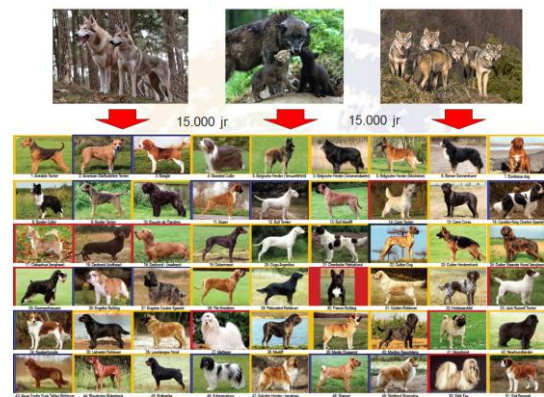

Studium Generale 'Liefde maakt blind: Ziekelijke Schoonheid binnen de Rashondenfokkerij'

Veel rashonden kampen met ernstige gezondheidsproblemen. Maar wie is hier nou eigenlijk verantwoordelijk voor en hoe kan het probleem worden opgelost? Het Lectoraat Welzijn van Dieren van Hogeschool Van Hall Larenstein in Leeuwarden organiseerde een Studium Generale over dit onderwerp.

Dit derde Studium Generale (SG) van het schooljaar 2012-2013 werd op 15 mei gehouden. Het fokken op (extreme) uiterlijke kenmerken bij rashonden en de daaruit volgende gezondheidsproblemen leeft bij veel mensen, zo bleek uit de ruime belangstelling van zowel studenten als externe belangstellenden, en uit de levendige discussie die volgde op de voordrachten van vier sprekers. Het SG werd geopend door dagvoorzitter Susan Ophorst, docent aan Van Hall Larenstein.

Lector Welzijn van Dieren dr. ing. Hans Hopster leidde de middag kort in. Hopster begon zijn verhaal met te vertellen dat alle rassen, ongeacht de soort, te maken hebben met schadelijke erfelijke raskenmerken die in meer of mindere mate voorkomen. Deze worden klinisch (zichtbaar?) bij te nauwe verwantschap. Met name binnen de rashondensector wordt er gesproken over een groot probleem. Maar wie is nou eigenlijk verantwoordelijk voor de aanpak van dit probleem, de overheid, de fokker of misschien de hondeneigenaar? Gelukkig wacht niet iedereen maar af en zijn er inmiddels een aantal goede initiatieven, bijvoorbeeld een labrador meldpunt.

De eerste spreker was prof. dr. Freek van Sluijs, lange tijd verbonden geweest aan de Universiteit Utrecht en nu emeritus hoogleraar chirurgie van gezelschapsdieren. Van Sluijs sprak over pedomorfisme. Pedomorfisme is het behoud van jeugdige kenmerken in het volwassen individu. Een goed voorbeeld is Mickey Mouse: in de loop van de tijd is Mickey Mouse tot juveniele vorm geëvolueerd: een relatief groot hoofd met grote, laagliggende ogen en bolle wangen dat wordt gedomineerd door een bolle hersenpan. Pedomorfisme is niet schadelijk, over getypeerd pedomorfisme is dat wel. Denk aan de Cavalier King Charles spaniël en de Engelse bulldog. Van Sluijs kaartte aan dat het niet eenvoudig is om de rashondenproblematiek op te lossen, want de relatie tussen mens en dier wordt in hoge mate bepaald door emoties. Dat geldt ook voor de keuze van een bepaald ras. Ook al zijn de dieren nog zo ongezond, er zijn altijd kopers die ze vanwege hun uiterlijk of karakter willen aanschaffen. Soms uit onwetendheid, maar ook vaak tegen beter weten in. Liefde maakt dus blind?

Erfelijke afwijkingen komen in alle (dier)soorten meestal hooguit in enkele procenten voor, maar bij rashonden is dat méér dan 40% stelde ir. Ed Gubbels, als geneticus en fokkerijspecialist verbonden aan de stichting Platform Verantwoord Huisdierenbezit. De consument de schuld geven voor het aanhouden van de problematiek is oneerlijk, deze kan het niet beoordelen want hij kiest vanuit emotie, hij 'valt' voor een ras en overziet de consequenties nauwelijks. Voorlichting haalt daarom niet veel uit; want naast het feit dat

emotie het belangrijkste keuzemotief is, begrijpen de meeste kopers de in vaktermen gegeven voorlichting niet. Een mooi voorbeeld van de problemen die inteelt met zich mee kunnen brengen haalde Gubbels aan via de Habsburgers. Een (mens) stamboom met slechts enkele namen in de lijn, wat leidde tot een blinde, dove, epileptische, kreupele en uiteindelijk vroeg gestorven koning Karel II van Spanje. Een stamboom die gelijk zou kunnen zijn aan willekeurig welke kampioensrashond. Gubbels sluit niet af met een mogelijke oplossing, maar met een stap in de goede richting: het opnemen van artikel 19 in het nieuwe 'Besluit houders van dieren'. Hiermee worden álle fokkers (dus ook de 95% hobbyfokkers) verplicht gesteld om welzijnsproblemen te voorkomen.

Het woord is aan dr. drs. Ingeborg de Wolf, directeur van de Raad van Beheer (RvB) op Kynologisch Gebied en in die functie onder andere belast met het behartigen van de belangen van de fokkers. Mw. De Wolf legt de nadruk op het feit dat de RvB uitsluitend de gezondheid en welzijn van rashonden wil bevorderen en dat in het vervolg dit ook leidend moet zijn in het fokdoel dat de verschillende fokkerijen zichzelf stellen, maar wat ook op shows centraal moet komen te staan. Lastig is, dat de RvB zeer voorzichtig moet zijn in haar beleid en geen rigoureuze stappen kan nemen, omdat zij alleen invloed heeft op de rashonden. Wanneer fokkers besluiten dat het beleid hen niet past, bestaat er een kans dat zij voor de "Look a likes" kiezen en buiten de RvB om gaan werken, waarmee er geen invloed meer op hen kan worden uitgeoefend. Momenteel wordt er gewerkt aan het opzetten van een DNA databank, waarmee niet alleen directe inteelt, maar ook inteelt die verder weg zit kan worden zichtbaar gemaakt. Mw. de Wolf sluit af met het feit dat Nederland de World Dogshow 2018 heeft binnengehaald, wat een grote kans kan zijn om te laten zien hoe men verantwoord fokt.

Mr. ing. Iaira Boissevain, oud studente DM en inmiddels Advocaat Praktisch Dierenrecht sluit de middag af. Zij constateert dat er een verschil is tussen fokdoel en wens consument, dit is een belangrijke oorzaak van het probleem met erfelijke gebreken binnen de rashondenfokkerij. Het enige wat de consument wil is een gezonde, leuke hond, waarbij wellicht kleine kleurfouten niet uitmaken. Al sinds 1985 is de erfelijke problematiek bij rashonden bekend, maar ook de GWWD (1995) was/is te weinig dwingend. Boissevain haalt de nieuwe Wet Dieren en het 'Besluit gezelschapsdieren' aan, maar zij geeft, net als Gubbels, aan dat hierin meer gestuurd moet worden op de fokkerij. Om dit besluit ook voor de hobbyfokkers te laten gelden, geeft zij aan dat de criteria voor 'bedrijfsmatig' wellicht moeten worden aangepast. Een geheel ander probleem wat zich voordoet is dan tenslotte de handhaving. Boissevain sluit af met het feit dat alleen de tijd zal leren of dit nieuwe besluit al dan niet positieve gevolgen heeft voor de rashondenfokkerij.

Vanuit de zaal blijken veel vragen te leven. Voornamelijk aan mw. De Wolf gericht, zijn een aantal fokkers zeer scherp. Dagvoorzitter Susan Ophorst heeft de handen vol om ook vragen voor de andere sprekers aan de orde te stellen. De verschillende stellingen tenslotte, blijken een gemengd beeld te geven. Door iedere spreker een stelling aan te laten dragen, wordt op een boeiende manier nog even iedere presentatie bediscussieerd. Verschillende reacties uit de zaal zijn goed gefundeerd en zeer interessant om eens vanuit diverse standpunten een stelling te bekijken. Beste bijdrage gaat uiteindelijk naar een mevrouw die de negatieve gevolgen van (teveel) inteelt aan den lijve heeft ondervonden.